

Protokoll fra møte i rovviltnemnda for region 8 den 27.5.2014

Telefonmøte

Tid: 09:00–09.45 (én time møte og én time forberedelse)

Deltakere

Rovviltnemnda	Andre
John Karlsen (leder) Fred Johnsen (nestleder) Margit Mathisen Sigrund Hestdal Trine Noodt	Jørgen Remmen (FM i Finnmark, miljøvernavd.) Andreas Røsæg (FM i Troms, miljøvernavd.)

Sakliste

8/14	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
9/14	Orienteringssaker	s. 1
10/14	Kvoter for betinga skadefellingstillatelser på jerv, gaupe og ulv 2014/2015	s. 2
11/14	Anmodning om kvote for betinga skadefelling av bjørn 2014	s. 8

8/14 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Rovviltnemnda vedtar enstemmig innstilling til vedtak.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 27.5.2014.

9/14 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om evt. aktiviteter siden forrige møte
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms

10/14 Kvoter for betinga skadefellingstillatelser på jerv, gaupe og ulv 2014/2015

Vedtak:

Rovviltnemnda vedtar enstemmig innstilling til vedtak.

Innstilling til vedtak:

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 jf. § 7 (8-12) og forskrift om forvaltning av rovvilt § 8 fatter rovviltnemnda i region 8 vedtak om følgende kvote for betinget skadefelling for perioden 1.6.2014–15.2.2015:

10 betingede fellingstillatelser på jerv, 3 betingede fellingstillatelser på ulv og 3 betingede fellingstillatelser på gaupe.

Vedtaket er fattet på grunnlag av at bestandsmålet for jerv i regionen er oppfylt, store tap av sau og rein til rovvilt siste år, samt vitenskapelig- og forvaltningsbasert kunnskap om at et uttak av denne kvoten ikke vil true jerven sin overlevelse, eller genetiske mangfold innenfor naturlige utbredelsesområder i Troms og Finnmark.

I vedtaket om kvote for skadefelling av ulv er det lagt til at denne arten ikke skal ha livskraftig bestand i regionen.

Rovdata har per dato ikke offentliggjort antall registrerte familiegrupper av gaupe for registreringssesongen 2013/2014. Måloppnåelsen for region 8, og dermed rovviltnemndas myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling på gaupe, avhenger av hvor mange familiegrupper Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt angir for registreringssesongen 2013/2014. Dersom rovviltnemnda mister myndighet på gaupe, vil dette vedtaket være rovviltnemndas anmodning ovenfor Miljødirektoratet.

Nemnda vil vurdere å trekke tilbake betingede fellingstillatelser, for eksempel hvis det blir registrert eller tatt mistanke om annen avgang i løpet av perioden, eller hvis kjønns- og alderssammensetningen blant skutte dyr er uheldig.

Fellingstillatelse som gis av fylkesmannen, bør om mulig gis til et kommunalt/interkommunalt fellingslag dersom dette er etablert for det området fellingstillatelsen gis.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 ved Fylkesmannen i Troms, jf. forvaltningsloven § 32.

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.6.2009
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Lov av 29.5.1981 om viltet (Viltloven)
- Forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013
- Forvaltningsplan for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt mars 2011

Saksfremstilling

Betingede skadefellingstillatelser

Målet med en fellingstillatelse er i utgangspunktet å felle bestemte individer knyttet til bestemte situasjoner, og ikke å regulere en rovviltbestand. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. For jerv og bjørn er det ønskelig at skadefelling skal benyttes også der lisensfellingskvoten ikke blir tatt ut.

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet. Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad, fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for framtidige skader
- mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre at det skytes flere individer enn vedtatt kvote.

Det kan gis godtgjøring til medlemmer av kommunale/interkommunale skadefellingslag som deltar når det gis skadefellingstillatelse. Det er fastsatt en døgnset på kr. 1400,- per deltaker. Fylkesmannen setter en økonomisk ramme for hver fellingstillatelse som gis. Direkte og dokumenterte kostnader dekkes for alle fellingslag, også de som ikke er kommunalt eller interkommunalt oppnevnte lag, begrenset oppad til kr. 15000,-.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser

Etter forskriften om forvaltning av rovvilt av 18.03.05 er landet delt inn i åtte forvaltningsregioner. Hver region har tilhørende nasjonale mål for ynglinger innenfor regionens grense. Finnmark og Troms er slått sammen til region 8 med følgende bestandsmål:

- 10 ynglinger av gaupe, hvorav 4 ynglinger i Finnmark
- 10 ynglinger av jerv, hvorav 3 ynglinger i Finnmark
- 6 ynglinger av bjørn
- 0 ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over eller på de nasjonalt fastsatte målene for den enkelte region kan en rovviltnemnd, tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Fylkesmannen, for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Vurdering av om nemnda har myndighet baseres på tall fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet. For bjørn og ulv baseres dette på dokumenterte data om siste års ynglinger. For jerv og gaupe baseres det på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de siste tre årene. Kvota for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Fylkesgrensa mellom Troms og Nordland er ingen naturlig barriere for rovvilt. Rombaken er en mer naturlig grense, derfor har rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 inngått en samarbeidsavtale:

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- kvote for jakt på gaupe,
- kvote for lisensfelling av jerv,
- kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofofbanen og langs Ofofbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
 - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
 - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
 - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
 - tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Denne avtalen gjelder for perioden 6.9.2012–1.6.2015. Ved avtalens utløp skal det vurderes evt. videreføring av tilsvarende samarbeid. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

Bestandssituasjonen for jerv i region 8

I perioden 2011–2013 er det i snitt påvist 19 årlige ynglinger av jerv i region 8. Det ble registrert 18 ynglinger i 2011, 28 ynglinger i 2012 og 11 ynglinger i 2013. Området i

Nordland som omfattes av kvote for betinget skadefelling utgjør omkring 10 prosent av området «Nord-fylket» i Nordland, hvor bestandsmålet for jerv er tre ynglinger. De tre siste årene har det ikke vært registrert ynglinger av jerv i samarbeidsområdet.

Kjent avgang

I løpet av jaktårene (1. april–31. mars) 2011/2012, 2012/2013 og 2013/2014 er det registrert en avgang på henholdsvis 42, 68 og 23 jerver (inkludert valper ved hiuttak). Etter 31. mars 2014 er det foretatt fire hiuttak, to i Finnmark og to i Troms. I Finnmark var begge uttakene én tisper med to valper. I Troms ble det ved ett hi tatt ut tisper og én valp, mens det ved ett annet hi ble tatt ut tisper og to valper, her ble det også funnet en død valp i et sekundærhi, denne var drept av et annet dyr. Den siste kjente avgangen av jerv i samarbeidsområdet med Nordland er en jervetisper som ble felt ved skadefelling i Evenes i 2012.

Vurdering av kvote for skadefelling

Kjent avgang av jerv har hatt en økende trend frem til 2012/2013. Til tross for dette har vi ikke sett en nedgang i antall ynglinger før sesongen 2013/2014 hvor antall registrerte ynglinger var nede i elleve. Det er stor usikkerhet knyttet til hvor mange ynglinger som kommer til å bli registrert i inneværende sesong. Uttak ved skadefelling av jerv skal i tillegg til å avhjelpe akutte situasjoner og hindre tap, bidra til at kvoter for uttak blir fylt, om det viser seg at kvoten ikke vil bli fylt gjennom ordinær lisensfelling før lisensfellingsperioden er over. Med denne bakgrunn vil sekretariatet tilrå en kvote på 10 jerver.

Bestandssituasjonen for ulv i region 8

Det er ikke påvist ynglinger av ulv, eller revirmarkerende par i region 8 eller i samarbeidsområdet med Nordland de siste år. Nærmeste yngling på finsk side var øst for Ivalo på grensa mellom Russland og Finland. Denne flokken har status som "Removed" i Finland etter skadefelling, men det kan være streifdyr i området igjen. I 2010 var det en økning i omfanget av streifdyr i finsk Lapland sett i forhold til årene før. I jaktåret 2011–2012 ble en ulv felt nær norsk grense i området mellom Nellim og Karigasnemi. Det har vært flere meldinger om ulv, men det har ikke blitt dokumentert med sikkerhet ulv i regionen siden 2011, hvor fire reiner ble dokumentert tatt av ulv i Kautokeino.

Vurdering av kvote for skadefelling

Sekretariatet vil understreke viktigheten av eventuelt genetisk verdifulle individer. Vi mener likevel det er riktig å ha en skadefellingskvote på ulv, dette sett opp mot tapspotensialet som ligger i evt. ulv i reinbeiteland, eller i sauebeiter. Sekretariatet vil tilrå en betinget skadefellingskvote på tre ulver.

Bestandssituasjonen for gaupe i region 8

I treårsperioden 2011–2013 er det i snitt påvist 11,5 årlige ynglinger av gaupe i region 8. For registreringsperioden 2012/2013 har det nasjonale overvåkningsprogrammet konkludert med at ti familiegrupper ble registrert. Resultater for registreringsperioden 2013/2014 foreligger ikke enda. Ut fra sekretariatets tolkninger av data i rovbasen ser det ut til at registreringene vil tilsi en nedgang i antall ynglinger det siste året.

Området Store Haugfjell er det eneste området i Nordland, administrert av rovviltnemnda i region 8 som er forvaltningsområde for gaupe, dette området er del av fellingsområdet «nordfylket», som skal legges til grunn ved målstyring av uttak i samsvar med kriteriene for kvotejakt på gaupe. Nordfylket har mål om tre årlige ynglinger av gaupe. I

registreringssesongen 2013/2014 ble det ikke registrert yngling av gaupe i dette området. I registreringssesongen 2012/2013 ble det registrert én yngling i nordfylket.

Kjent avgang

Kjent avgang siden 1.6.2013 i region 8 er på 11 gauper, 7 i Finnmark (3 hunner og 4 hanner) og 4 i Troms (én hunn og tre hanner), i tillegg er det kjent avgang på én hunngaue i Evenes, som inngår i samarbeidsområdet mellom region 7 og 8. Avgang mellom 1.6.2012 og 31.5.2013 i region 8 var på 16 gauper, hvorav ti hanner og seks hunner. Avgang mellom 1.6.2011 og 31.5.2012. var på 19 gauper, Fordelingen var på ni hunner og ti hanner.

Vurdering av kvote for skadefelling

Betinget skadefellingskvote på gaupe var seks dyr i region 8 de to forrige sesongene. Registreringene over registreringssesongene 2011/2012–2013/2014 har vist en nedadgående trend i regionen som helhet, mest markant har denne trenden vært sør i regionen. Sekretariatet mener det nå er riktig å ha en høyere terskel for å innvilge skadefelling på gaupe, spesielt sør i regionen. Sekretariatet tilrår en skadefellingskvote på tre gauper.

Bestandsmål

Bestandsmålet for jerv i region 8 er oppfylt. Det er ikke bestandsmål for ulv i regionen. Rovviltnemnda i region 8 har myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv i regionen for perioden 1. juni 2013 til og med 15. februar 2014. Miljødirektoratet har myndighet til å fatte eventuell kvote om betingede fellingstillatelser i tilfeller der de nasjonale målene i regionen ikke er nådd, dette gjelder for kommende sesong skadefelling av bjørn i region 8. Om det for kommende sesong gjelder skadefelling av gaupe er per dato usikkert. Rovdata mottok brev fra Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) datert 20. mai 2005, her heter det: « *Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt skal angi antall årlige ynglinger av rovvilt det enkelte år. For jerv og gaupe oppgis også antall årlige ynglinger som et gjennomsnitt av antall ynglinger de foregående tre år. Dette tallet angir måloppnåelsen i den enkelte region. Direktoratet ber om at tall for gjennomsnittlig antall årlige ynglinger av jerv og gaupe i rovviltregionene oppgis som heltall. Der gjennomsnittet for disse tre år ikke er heltall, bes nyttet vanlige avrundingsregler for å angi antall ynglinger samlet for treårsperioden.*»

Vurdering av kvote for betingede skadefelling 2014/2015

Fylkesmennene administrerer skadefellingstillatelsene. Skadefellingstillatelser belastes kvoten for lisensfelling eller kvotejakt etter at nemnda har fattet vedtak om kvote for kvote og lisensfelling.

Det er hjemmel i naturmangfoldloven § 18 til å tillate uttak av vilt for å avverge skade på for eksempel husdyr og tamrein. Det dokumenteres hvert år tap av både sau og rein til jerv og gaupe i regionen som sannsynliggjør store tap av beitedyr til disse rovdirene.

I følge naturmangfoldloven § 5 skal alle arter og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt slik at de forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengig av. Naturmangfoldlovens § 7 krever at prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget § 8, føre var prinsippet § 9, økosystemtilnærming og samlet belastning § 10, kostnader ved miljøforringelse § 11 og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12.

Kunnskap om rovviltartene, både jerv, gaupe, bjørn og ulv er noe av det beste vi har på artsnivå både når det gjelder bestandssituasjon og økologi. Rovviltforvaltningen har hatt høy prioritet de siste år, og vi har etter hvert også en god forvaltningskunnskap om hvordan rovviltartene reagerer på aktiv forvaltning.

Antall registrerte årlige ynglinger av jerv i region 8 var i 2011, 2012 og 2013 henholdsvis 18, 28 og 11. Per 23.5.2014 er det 13 ynglinger av jerv (7 i Troms og 6 i Finnmark) som i rovbase er dokumentert eller antatt sikker. Dette tallet antas å stige noe etter barmarkskontroller.

Antall registrerte familiegrupper av gaupe er nært bestandsmålet for regionen. Endelige resultater fra siste sesong foreligger ikke nå. Trolig vil registrert gaupebestand ligge under bestandsmålet denne sesongen isolert sett, mens den vil ligge på eller like under bestandsmålet som gjennomsnitt for de siste tre år. På grunn av utviklingen i registrert gaupebestand, spesielt regionalt, men også nasjonalt, må terskelen for skadefellingstillatelse være forholdsvis høy. Beitenæringen, spesielt reindriften har store utfordringer knyttet til gaupe, og historien har vist at vi ofte har akutte skadesituasjoner hvor det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning enn skadefelling. Sekretariatet vil tilrå en skadefellingskvote på tre gauper.

Det er ikke bestandsmål for ulv i regionen. Dersom det oppstår skadesituasjon på grunn av ulv skal det vurderes om denne må felles. Dette vil true artens overlevelse i regionen som er et naturlig utbredelsesområde for ulv og kan redusere sjansen for å opprettholde ønsket genetisk mangfold hos ulv. Siden det ikke er satt mål om ulv i region 8 er dette imidlertid i tråd med gjeldene politikk og en aksept for at det ikke skal være ynglende ulv her.

Kunnskapsgrunnlaget er derfor godt nok til at det kan fattes en beslutning om kvote for betinga skadefelling på jerv, gaupe og ulv i region 8. jf. prinsippet i naturmangfoldloven § 8. Det er ikke nødvendig å legge føre-var-prinsippet (§9) til grunn i denne vurderingen. Kvoten er mindre enn det som normalt settes for kvote- og lisensjakt for jerv og gaupe. Etter at kvotejakt/lisensjakt starter vil dyr som felles på skadefelling belastes denne kvoten. Skadefellingskvotene vurderes ikke å føre til en samlet belastning (§10) som på sikt kan true artenes overlevelse. Siden det ikke er snakk om kostnader ved miljøforringelse i denne saken er det ikke aktuelt å vurdere saken i forhold til § 11. Skadefelling er en strengt regulert aktivitet og det er ikke aktuelt å vurdere alternative miljøforsvarlige teknikker eller driftsmetoder jf. § 12 her.

Konklusjon

Etter en samlet vurdering av bestandssituasjonen for gaupe, jerv og ulv, erfaringer med store tap av beitedyr og etter naturmangfoldlovens prinsipper §§ 8–12 vil sekretariatet tilrå en kvote for betinga skadefelling på jerv, gaupe og ulv for sesongen 2014/2015. Kvoten bør settes til 10 jerver, tre gauper og tre ulver.

11/14 Anmodning om kvote for betinga skadefelling av bjørn 2014

Vedtak:

Rovviltnemnda vedtar enstemmig innstilling til vedtak.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 anmoder Miljødirektoratet om å fatte skadefellingskvote på seks – 6 – bjørner i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland.

Saksfremstilling

Det er Miljødirektoratet som setter kvote for skadefelling av bjørn i region 8. Rovviltnemnda ønsker likevel å gi sin anmodning til direktoratet om kvote for skadefelling av bjørn i regionen på grunnlag av bestandssituasjon og skadebildet i regionen.

Bestandssituasjon

Det blir årlig registrert bjørnebinne med unger i både Troms og Finnmark. Status for 2013 er 2,4 ynglinger av bjørn i region 8 basert på estimer fra det skandinaviske bjørneprosjektet. I 2013 ble det samlet DNA fra 62 bjørn i region 8, i Finnmark: 50, hvorav 23 binner, og i Troms: 12, hvorav 5 binner. I 2012 ble det samlet DNA fra 55 bjørner i region 8, i Finnmark 49, hvorav 26 binner, og i Troms 6, hvorav én binne. I 2011 ble det samlet DNA fra 58 bjørn i region 8, i Finnmark: 46, hvorav 23 binner, og i Troms: 12, hvorav 5 binner. I samarbeidsområdet med Nordland (samarbeidsavtale mellom rovviltmyndene i region 7 og 8, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8 vedtatt 10.10.2013 side 90) har det ikke blitt samlet DNA fra bjørn de siste årene.

Kjent avgang

Siden 1.6.2013 har det vært avgang på én bjørn i region 8, dette var en hannbjørn som ble felt ved skadefelling i Sør-Varanger den 9.5.2014. Avgang fra 1.6.2012 til 31.5.2013 var totalt 5 bjørn i region 8. I Troms ble det felt en bjørn på skadefelling i Kåfjord kommune. I Finnmark ble det felt fire hannbjørner hvorav to på skadefelling, en på lisensjakta og en på «særlige tilfelle». De siste årene har det ikke blitt registrert avgang på bjørn i Nordland nord for Saltfjellet.

Sekretariatet viser til at rovviltforliket er tydelig på at man skal ta ut bjørn utenfor binneområdene. Det er viktig å ha en kvote som gir handlingsrom for å ta ut skadevoldende bjørn hele sesongen. Sekretariatet viser til økt antall bjørn registrert i Troms samt til betydelig bjørneaktivitet våren 2014 flere steder i Finnmark. Her er det observert binner både med årsunger og fjorårsunger. Dette er positivt, da bestandsmålet enda ikke er nådd. Samtidig er det å forvente at det vil føre til at flere bjørner kommer til å skape konflikter i forhold til beitedyr i B-områder for bjørn. Sekretariatet anbefaler en kvote på 6 bjørner i 2014.